

Notat

Modtager(e):

Folketingets Udvalg for Videnskab og Teknologi samt
Folketingets Europaudvalg

Kopi:

Oplæg til danske prioriteter for videreudviklingen af EU's rammeprogram for forskning

Videnskabsministeriet har i efteråret 2009 været i dialog med de danske interessenter til EU's 7. rammeprogram for forskning. Dels ved seminarer i henholdsvis København og Bryssel, dels gennem indkaldelse af skriftlige indspil. Formålet var at skabe et grundlag for fastlæggelse af danske prioriteter for videreudviklingen af rammeprogrammet.

Dialogen har taget udgangspunkt i følgende syv emner:

1. Rammeprogrammet og store samfundsmæssige udfordringer
2. Erhvervslivets deltagelse i rammeprogrammet
3. Administration og forenkling af rammeprogrammet
4. Det europæiske samarbejde om forskningsinfrastruktur
5. Det Europæiske Forskningsråd
6. Forskermobilitet og forskerkarriereudvikling
7. EU's fællesskabsinstrumenter

På baggrund af de indhentede erfaringer, budskaber og ideer er der udarbejdet et inspirationskatalog med brugernes hovedbudskaber om videreudviklingen af rammeprogrammet. På baggrund af dette katalog er der udvalgt en række prioriteter for det fremadrettede danske arbejde med udviklingen af EU's rammeprogram for forskning. Disse prioriteter er beskrevet på de følgende sider.

Det næste rammeprogram forventes iværksat ved indgangen til 2014, da det nuværende rammeprogram udløber ultimo 2013. Der lægges med dette 8. rammeprogram op til at "nytænke" rammeprogrammet, og diskussionen herom vil således være et helt centralt emne på den forskningspolitiske dagsorden frem mod 2014. Det første forslag til det 8. rammeprogram vil efter al sandsynlighed blive fremlagt op til det danske EU-formandskab i foråret 2012.

Det videre arbejde vil i 2010 fokusere på midtvejsevalueringen af det nuværende 7. rammeprogram. Med afsæt heri vil der komme en politisk diskussion om større eller mindre ændringer i det 7. rammeprogram's resterende udmøntningsperiode. Midtvejsevalueringen forventes dog samtidig at få væsentlig betydning for diskussionerne om det 8. rammeprogram.

13. januar 2010

Ministeriet for Videnskab
Teknologi og Udvikling
Bredgade 43
1260 København K
Telefon 3392 9700
Telefax 3332 3501
E-post vt@vtu.dk
Netsted www.vtu.dk
CVR-nr. 1680 5408

Dok nr. 1190604

1. Rammeprogrammet og store samfundsmæssige udfordringer

Det svenske EU-formandskab har i den såkaldte "Lund-deklaration" lagt op til, at EU-landene i højere grad skal gå sammen om at løse de store samfundsmæssige udfordringer fremadrettet, ikke mindst ved hjælp af rammeprogrammet for forskning.

Dette fokus på store samfundsmæssige udfordringer er tillige afspejlet i rådskonklusioner vedtaget på konkurrenceevnerådsmødet 3. december 2009. De omhandler retningslinjer for fremtidige prioriteter for europæisk forskning og forskningsbaseret innovation med henblik på den ny EU 2020 strategi for vækst og job (post 2010 Lissabon-strategien). Et særligt fokus omhandler, hvorledes Europa på tilstrækkelig vis kan respondere på vor tids store samfundsmæssige udfordringer gennem forskning og innovation.

Forslag til prioriteter, som Danmark vil arbejde for:

- at EU og medlemslandene fokuserer indsatsen indenfor forskning og udvikling på at vende store globale udfordringer til vækstområder.
- at EU indretter rammeprogrammet for forskning til at løse store globale udfordringer frem for at opbygge det omkring enkeltstående tematiske områder (fx energi eller transport), som det har været hidtil.
- at tværfaglighed indgår som et helt centralt element i adresseringen af store samfundsmæssige udfordringer som en metode til at finde bedre løsninger på komplekse problemstillinger.
- at innovations- og forskningsområdet skal hænge bedre sammen gennem en langt tydeligere og tættere sammenhæng mellem EU's innovationsprogram (CIP) og rammeprogrammet for forskning.

Forsknings- og
Innovationsstyrelsen

Side 2/2

2. Erhvervslivets deltagelse i rammeprogrammet

Det 7. rammeprogram har som mål at mindst 15 % af EU-tilskuddet fra det største af delprogrammerne ("Samarbejde") skal gå til små og mellemstore virksomheder. Det har indtil nu ikke været muligt at leve op til dette mål.

Den nedadgående trend med faldende erhvervsdeltagelse synes fortsat i det 7. rammeprogram. Rammeprogrammet har dermed ikke medvirket til at fremme europæisk konkurrenceevne i det tiltænkte omfang.

Forslag til prioriteter, som Danmark vil arbejde for:

- et øget offentlig-privat forskningssamarbejde, herunder inddragelsen af små- og mellemstore virksomheder.
- øget fleksibilitet i forhold til hvordan små- og mellemstore virksomheder kan tilknyttes et forskningsprojekt.
- en højere grad af målorientering frem for procesorientering, så der fra EU's side fokuseres mere på at nå de forskningsmæssige mål end på at definere rammerne for, hvordan det skal ske.
- mulighed for flere industriinitierede forskningssamarbejder.

3. Administration og forenkling af rammeprogrammet

En væsentlig og vedholdende kritik af rammeprogrammet er, at Europa-Kommissionens sagsbehandling er bureaukratisk, uigennemskuelig og langsom-

melig. Slutevalueringen af 6. rammeprogram understregede også behovet for en grundig gennemgang af Kommissionens administrative praksis på dette område.

Rammeprogrammets kompleksitet, herunder også de administrative procedurer, er i 7. rammeprogram blevet yderligere skærpet med en knopskydning af nye initiativer med særlige regler.

Europa-Kommissionen har annonceret, at de i 2010 vil offentliggøre en meddelelse vedrørende mulighederne for en forenkling af rammeprogrammet. Mulighederne for forenkling blev endvidere drøftet på konkurrenceevne-rådsmødet 3. december 2009.

Forslag til prioriteter, som Danmark vil arbejde for:

- at opretholde det kontinuerlige fokus på effektivisering og simplificering af FP7 for blandt andet at reducere de administrative byrder.
- at Europa-kommissionen frem for at iværksætte mange nye tiltag fokuserer på at gennemføre de allerede iværksatte tiltag ved bl.a. at øge den administrative gennemsigtighed og serviceniveauet for brugerne.
- at EU og medlemslandene ved udviklingen af de fremtidige prioriteter i videst mulige omfang inddrager erfaringerne fra de eksisterende instrumenter og strukturer, og bestandigt holder sig for øje ikke at gøre det europæiske forskningslandskab unødigt kompliceret.

Forsknings- og
Innovationsstyrelsen

Side 3/3

4. Det europæiske samarbejde om forskningsinfrastruktur

Det 7. rammeprogram støtter inden for forskningsinfrastruktur kun netværksaktiviteter og transnational adgang til eksisterende faciliteter. 3,4 procent af rammeprogrammets midler er afsat til infrastrukturen.

Det Europæiske Strategiforum for Forskningsinfrastruktur (ESFRI) har gennem udarbejdelsen af en ”roadmap” peget på etablering eller udbygning af en række forskningsinfrastrukturer af særlig europæisk interesse.

Forslag til prioriteter, som Danmark vil arbejde for:

- at forskningsinfrastruktur prioriteres højere i kommende rammeprogrammer end i det nuværende 7. rammeprogram.
- at rammeprogrammet også vil omfatte støtte til konstruktion af infrastrukturer af paneuropæisk interesse, bl.a. for at realisere projekter fra ESFRI's roadmap.
- at forskningsinfrastrukturprogrammet skal være med til at løfte mobilitet og uddannelse, da forskningsinfrastrukturer er gode ”lærepladser”.

5. Det Europæiske Forskningsråd

Det Europæiske Forskningsråd (ERC) blev etableret i forbindelse med det 7. rammeprogram efter bl.a. dansk initiativ. ERC har således også været en dansk mærkesag, siden ideen blev født. ERC er tildelt ca. 15 % af midlerne i det 7. rammeprogram.

ERC blev evalueret i foråret 2009 og det konstateredes her, at ERC i højere grad, end det kunne forventes, har haft succes med at tiltrække de bedste forskere.

Forslag til prioriteter, som Danmark vil arbejde for:

- at Det Europæiske Forskningsråd videreføres med den samme selvstændige status og integritet som i 7. rammeprogram.
- at opretholde principperne om forskerinitierede projekter og excellence som styrende for Det Europæiske Forskningsråds uddelinger og således ikke målrette forskningsrådets midler mod eksempelvis store globale udfordringer.
- at øge Det Europæiske Forskningsråds andel af budgettet.

6. Forskermobilitet og forskerkarriereudvikling

I 7. rammeprogram er et af de fire delprogrammer målrettet forskermobilitet og er dermed kulminationen på den tiltagende rolle, området har været tillagt over de forrige rammeprogrammer. Det betyder omvendt også, at forskermobilitet er isoleret til særlige karriereudviklingsaktioner, herunder i særdeleshed de såkaldte "Marie Curie"-aktioner, frem for at være indarbejdet i det øvrige rammeprogram.

Forslag til prioriteter, som Danmark vil arbejde for:

- at det tiltagende fokus på forskermobilitet og forskerkarriereudvikling forsættes og at der fortsat vil være et selvstændigt og særligt program for området.
- at forskermobilitet, meritering og forskerkarriereudvikling bør udvides fra et europæisk fokuseret perspektiv til et mere åbent, globalt perspektiv.
- at der indgår trænings- og mobilitetsstipendier i større satsninger, såvel som der bør udvikles særlige mobilitets- og karriereudviklingsinitiativer i tæt tilknytning til større europæiske infrastrukturer.

Forsknings- og
Innovationsstyrelsen

Side 4/4

7. EU's fællesskabsinstrumenter

Indenfor rammerne af både 6., men i høj grad 7. rammeprogram for forskning, er der blevet iværksat flere store instrumenter til at gennemføre særlige indsatser. Det drejer sig eksempelvis om de omfangsrige fælles teknologiinitiativer (JTI) med fællesskabsbidrag på over 7 milliarder kroner.

Initiativerne udspringer af rammeprogrammet, men har i mange tilfælde regler og procedurer der afviger fra rammeprogrammets regelsæt.

Forslag til prioriteter, som Danmark vil arbejde for:

- at rammeprogrammet ikke gøres yderligere komplekst og uigennemskuelig som følge af yderligere instrumenter med særskilte regelsæt.
- større klarhed og strømligning af vilkårene for deltagelse i forhold til rammeprogrammet i øvrigt.
- at man gør brug af erfaringerne med de kendte instrumenter i forbindelse med etableringen af nye initiativer, både indenfor og udenfor rammeprogrammet

Forventet tidslinje for processen frem mod det 8. rammeprogram

Det næste rammeprogram forventes iværksat ved indgangen til 2014, da det nuværende rammeprogram udløber ultimo 2013. Der lægges med dette 8. rammeprogram (FP8) op til at ”nytænke” rammeprogrammet, og diskussionen herom vil således være et helt centralt emne på den forskningspolitiske dagsorden frem mod 2014.

Det første forslag til det 8. rammeprogram vil efter al sandsynlighed blive fremlagt op til det danske EU-formandskab i foråret 2012.

Februar/marts 2010	Arbejdet i ekspertgruppen bag midtvejsevalueringen iværksættes
Juli 2010	Resultatet af devalueringerne af de tematiske områder i 7. rammeprogram (fx transport) foreligger
3. kvartal 2010 (planlagt til oktober)	Kommissionen offentliggør midtvejsevalueringen af 7. rammeprogram
Forår 2011	Kommissionen præsenterer ”Financial perspectives reflection paper”
Sommer 2011	Kommissionen præsenterer ”FP8 reflection paper”
2. halvår 2011 / primo 2012	Første uofficielle udkast til FP8 (forv.) Kommissionens første udkast til FP8 (forv.)
2012	Forslag til de finansielle perspektiver
Januar - juni 2012	Dansk formandskab for EU Diskussion af udkast til FP8
2013	Beslutning om FP8 Beslutning om EIT Afsluttende diskussion om de finansielle perspektiver
1. januar 2014	FP8 forventes iværksat